

FIZIKA 1

Navedeni su zadaci za učenike prvog razreda Prve privatne gimnazije s pravom javnosti Varaždin. Zadaci su podijeljena po cjelinama (testovima) kako se u nastavi obrađuju. Zadaci su za vježbu i slični su onim zadacima koji se pojavljuju u pismenim provjerama znanja.

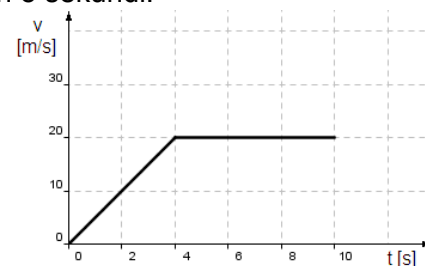
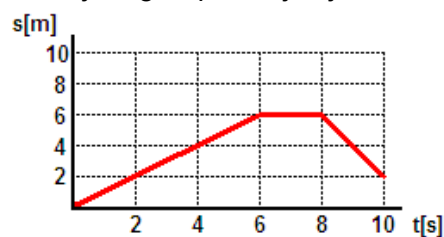
Osnove:

01. Navedi oznake i mjerne jedinice fizikalnih veličina koje se koriste u nastavi fizike. Primjer:
Masa se označava slovom _____, a mjerna jedinica mase je _____ [_____]
02. Upiši pravu jedinicu: $320 \text{ mg} = 0,32 \text{ _____}$
 $5,6 \text{ cm} = 5,6 \cdot 10^{-2} \text{ _____}$
03. Napiši sljedeće iznose koristeći prefikse (množitelje) SI sustava: $6,2 \cdot 10^{-7} \text{ m} = \text{_____ mm}$
 $4,8 \cdot 10^7 \text{ g} = \text{_____ t}$
04. Koliko jedan sat ima sekundi? Izrazi 15 minuta u: a) sekundama, b) satu.
05. Preračunaj (primjeri):

185 dm	= _____ m	= _____ mm
0,9 m	= _____ cm	= _____ km
0,5 cm ²	= _____ mm ²	= _____ m ²
45 dm ²	= _____ cm ²	= _____ m ²
3550 mm ³	= _____ cm ³	= _____ m ³

Gibanje i grafovi:

01. Automobil se giba brzinom 144 km/h. Kolika je to brzina izražena u m/s ?
02. Koja je prosječna brzina trajekta koji svakih 0,5 minuta prevali 120 m ? Izrazi brzinu i u km/h.
03. Biciklist se giba stalnom brzinom 15 m/s. Koju udaljenost će proći za 2 min?
04. Koje je vrijeme potrebno trkaču da pretrči 6,5 km, ako trči srednjom brzinom 5 m/s ?
05. U trenutku $t=0$, tijelo se nalazi u početnom položaju. Prvih 5 sekundi giba se brzinom 2 m/s, zatim 3 sekunde miruje, te se zadnjih 4 sekunde giba brzinom 1,5 m/s. Skiciraj s-t graf položaja tijela.
06. Sljedeći s-t graf prikazuje složeno gibanje nekog tijela. Odredi koliki je ukupni put to tijelo prevalo te koliki je konačni pomak tijela. Podijeli gibanje na odgovarajuće intervale te odredi brzine u svakom intervalu i skiciraj pripadni v-t graf za cijelo gibanje. Odredi kolika je prosječna brzina gibanja tog tijela.
07. Skiciraj v-t graf gibanja tijela koje ima početnu brzinu $v_0 = 8 \text{ m/s}$ i 5 sekundi konstantno ubrzava akceleracijom 2 m/s^2 . Iz grafa odredi put koji to tijelo prođe za tih 5 sekundi.
08. Odredi prijeđeni put za gibanje prikazano v-t grafom.

Osnove mehanike:

01. Čelična kugla visi na niti čija je napetost 35 N. Kolika je masa kugle?
02. Kojom akceleracijom ubrzava tijelo mase 400 g pod djelovanjem sile 2 N ?
03. Koliko je vremena potrebno tijelu mase 5 kg da postigne brzinu od 20 m/s, ako na tijelo djeluje stalna sila iznosa 10 N ?

04. Odredi ukupnu silu na kolica koja guraju dva dječaka, prvi silom 30 N, a drugi silom 40 N, ako kolica guraju u: a) istom smjeru, b) suprotnim smjerovima i c) okomitim smjerovima. Skiciraj sva tri slučaja. Trenje je zanemarivo.
05. Sanduk mase 2 kg klizi horizontalnom podlogom uz faktor trenja $\mu = 0,35$. Kojom silom treba povlačiti taj sanduk da bi gibanje bilo konstantne brzine?
06. Udžbenik mase 3 kg guran je silom 15 N. Koliki je faktor trenja između udžbenika i podloge ako on klizi konstantnom brzinom?
07. Kolika je akceleracija tijela niz kosinu nagiba 30° , ako tijelo klizi bez trenja?
08. Filip pliva s jedne na drugu obalu rijeke brzinom od 0,5 m/s u smjeru okomitom na tok rijeke. Rijeka je široka 10 m. Koliko ga je metara rijeka odvukla nizvodno ako je brzina rijeke 3 m/s?
09. Ploveći nizvodno parobrod prijeđe put između dva pristaništa A i B za 5 sati, a uzvodno od B do A za 6 sati. Kolika je brzina toka rijeke, ako su ta dva pristaništa međusobno udaljena 120 km?
10. Koliko je ubrzanje tijela koje slobodno pada, ako zanemarimo otpor zraka?
11. Odredi vrijeme leta i domet horizontalno izbačenog tijela brzinom 12 m/s, s visine 2,5 m. Otpor zraka i uzgon su zanemarivi.

Količina gibanja i kružno gibanje:

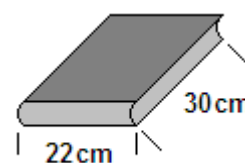
01. Luka i Matija čekićem zabijaju čavao u dasku i pritom razgovaraju.
"Znaš, kad čekić djeluje silom na čavao, onda i čavao djeluje na čekić silom jednakoga iznosa, samo u suprotnom smjeru", kaže Luka.
"Varaš se, te sile nikako ne mogu biti jednakoga iznosa. Sila čekića mora biti većega iznosa jer inače ne bismo mogli zabiti čavao", usprotivi se Matija.
 Tko je u pravu?
02. Kolica mase 40 kg gibaju se brzinom 3 m/s. Njima ususret trči čovjek mase 75 kg. Kolikom brzinom on treba trčati da bi se kolica zaustavila nakon što skoči na njih?
03. Kuglica mase 15 g giba se horizontalno brzinom 4 m/s te u nekom trenutku sudari s drugom kuglicom mase 5 g koja miruje. Kojom brzinom se nakon sudara giba druga kuglica, ako se prilikom sudara prva kuglica zaustavila?
04. Kugla mase 0.3 kg udari u mirujuću kuglu mase 0.5 kg brzinom 2 m/s i odbije se u suprotnome smjeru brzinom 0.5 m/s. Kolikom se brzinom nakon sudara giba kugla veće mase?
05. Dječak proučava rad anemometra (uređaja za mjerenje brzine vjetra) promjera 60 cm i primjećuje da se lopatice okreću brzinom od 7 okreta u sekundi. Koja je brzina vjetra, ako pretpostavimo da su gubici zanemarivi?
06. Kružna ploča promjera 7 m rotira tako da se zakrene za kut od 90° u 2 s. Kolika je obodna brzina?
07. Dječak je privezao kamen mase 200 g špagom duljine 40 cm, te ga rotira iznad glave brzinom konstantnog iznosa 5 m/s. Kolika je napetost niti?
08. Automobil vozi brzinom 20 m/s u vodoravno položene zavoju polumjera zakrivljenosti 80 m. Koliki mora biti najmanji faktor trenja između guma i ceste da bi vozilo prošlo zavoj bez izlijetanja sa stalnim iznosom brzine?
09. Kolikom brzinom bi se morala okretati Zemlja pa da tijelo na ekvatoru ne pritišće površinu Zemlje?

Energija, rad, snaga te zakon gravitacije:

01. Koliku potencijalnu energiju ima uteg mase 2 kg koji leži na stolu visokom 80 cm ?
02. Da bismo rastegnuli neku oprugu za 3 cm, moramo izvršiti rad od 40 J. Koliki rad je potreban da bi se opruga rastegnula za 12 cm?
03. Koliko je produljenje opruge konstante 300 N/m, ako je prilikom rastezanja iste obavljeno 6 J rada?

04. Uteg mase 8 kg počne se gibati iz mirovanja s vrha kosine visine 3 m i na podnožju kosine postiže brzinu od 4 m/s. Kolika je količina energije pretvorena u toplinu za vrijeme klizanja utega niz kosinu?
05. Kamenčić je ispušten s vrha zgrade visine 45 m. Kojom će brzinom udariti o tlo ako nema trenja u zraku?
06. Stroj radi snagom od 1 kW. Koliki rad obavi za pola sata?
07. Teret mase 10 kg dignut je na visinu 100 m pomoću stroja snage 100 W. Koliko je trajalo podizanje?
08. Automobil mase 1,5 t jednoliko se akcelerira iz stanja mirovanja i za 12 s postigne brzinu 18 m/s. Izračunajte srednju snagu motora tijekom ubrzavanja.
09. Neka je F privlačna sila između dva učenika međusobno udaljena 10 m. Na kojoj će udaljenosti između njih sila porasti na iznos $4F$?
10. Ako na površini Zemlje, gravitacijska akceleracija iznosi $9,81 \text{ m/s}^2$, koliki je iznos gravitacijske akceleracije na visini jednakoj 4 radijusa Zemlje?
11. Odredi gravitacijsku akceleraciju na Mjesecu.

Hidrostatika i hidrodinamika:

01. Knjiga zadanih dimenzija leži na stolu. Ako tlači ravninu stola tlakom iznosa 530 Pa , kolika je približna masa knjige?
02. Kolika je masa tijela koje se nalazi na većem klipnu hidrauličke dizalice površine 15 dm^2 , ako je tijelo uravnoteženo silom od 50 N koja djeluje na manji klip površine $2,5 \text{ cm}^2$?
03. Koliki je hidrostatski tlak, a koliki je ukupni tlak u moru na dubini od 60 m, ako je gustoća mora 1035 kg/m^3 ? ($g = 9,81 \text{ m/s}^2$)
04. Kolika je sila na prozor podmornice površine $0,04 \text{ m}^2$ koji tlači morska voda kada se podmornica nalazi na dubini 32 m ? ($\rho_{\text{H}_2\text{O}} = 1000 \text{ kg/m}^3$)
05. Kada je potpuno uronjeno u tekućinu, tijelo mase 1.7 kg istisne 0.9 kg tekućine. Koliki je uzgon?
06. Koliki udio sante leda mase 9,2 t i volumena 10 m^3 viri iznad površine vode?
07. Koja je gustoća drva, ako na vodi pliva tako da ga se 28% volumena nalazi iznad razine vode?
08. Odredi silu kojom komad čistog bakra mase 4,5 kg pritišće dno posude ispunjene vodom. (gustoća bakra je 9000 kg/m^3)
09. Tijelo mase 1 kg, gustoće 8000 kg/m^3 obješeno je o dinamometar i cijelo uronjeno u vodu. Koliku silu pokazuje dinamometar?
10. Tlak u cijevi kada je slavina zatvorena iznosi 2 bara. Kolikom će brzinom istjecati voda kroz cijev kada se slavina otvori? Atmosferski tlak je 1 bar, a gustoća vode je 1000 kg/m^3 .
11. Zrak gustoće $1,25 \text{ kg/m}^3$ puše brzinom 72 km/h iznad krova površine 100 m^2 . Kolika sila podiže krov?
12. Odredi razliku u statičkim tlakovima između užeg dijela cijevi površine poprečnog presjeka 5 cm^2 te šireg dijela površine presjeka 30 cm^2 , ako debljim dijelom voda teče brzinom 3 m/s.